

ברכת המזון

נוסח אשכנז

ומפּרַנְס אֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה:

(בחנוכה ופורים אומרים כאן ועל הניסים, ואם שכח אוי כשיגיע אצל הרחמן יאמר: הרחמן, הוא יעשה לנו נסים ונפלאות, כמו שעשה נסים לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה: בימי וכו'.)

בחנוכה ובפורים אומרים זה:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת. שְׁעֵשִׂית לְאַבוֹתֵינוּ בְּיָמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה:

לחנוכה:

בְּיָמֵי מַתְתִּיהוּ בֶן יוֹחָנָן כְּהֵן גְּדוֹל חֲשֹׁמוֹנָאֵי וּבְנָיו. כְּשֶׁעָמְדָה מְלָכוֹת יוֹן הִרְשָׁעָה עַל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירֵם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּוֹם. עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם. רַבְתָּ אֶת רִיבָם. דָּגַת אֶת דִּינָם. נִקְמַתְתָּ אֶת נַקְמָתָם. מִסֶּרֶת גְּבוּרִים בְּיַד חַלְשִׁים. וְרַבִּים בְּיַד מְעֻשִׂים. וּטְמָאִים בְּיַד טְהוֹרִים. וְרִשְׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים. וְזוּדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרַתְךָ. וְלֶךְ עֲשִׂית שֵׁם גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ. וְלַעֲמָךְ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂית תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן כְּהִיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְנֵיךָ לְדַבֵּר בִּיתְךָ. וּפְנּוּ אֶת הַיְכָלְךָ. וְטַהְרוּ אֶת מִקְדָּשְׁךָ. וְהַדְּלִיקוּ נֵרוֹת בְּחֻצוֹת קִדְשֶׁךָ. וְקַבְּעוּ שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ. לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

לפורים:

בְּיָמֵי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה. כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הַמֶּן הִרְשָׁע. בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרְגֵּם וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים. מִנְעֵר וְעַד זָקֵן. טַף וְנָשִׁים. בַּיּוֹם אֶחָד. בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא תְּדַשׁ אֶדְרֵי וּשְׁלֵלֵם לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּוֹם הִפְרַתְּ אֶת עֲצָתוֹ. וְקַלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ. וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרִאשׁוֹ. וְתִלּוּ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו עַל הָעֵץ:

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֵד. כְּפָתוּב. וְאַכְלַת וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן.

רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אֱלֹהֵינוּ. אָבִינוּ. רַעֲנוּ זִמְנֵנוּ פְּרַנְסֵנוּ וְכַלְכַּלְנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ. וְהַרְוּחַ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מְכֹל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לֹא לִיָּדֵי מַתַּנֵּת בְּשֵׁר וְדָם

עַל גְּהָרוֹת בְּבַל שֶׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ, בְּזַכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. עַל עֲרִבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ. כִּי שֶׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׁמִחָה, שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן. אִיךָ נִשִּׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה, עַל אֲדַמַּת נֹכַח. אִם אֲשַׁכַּחךָ יְרוּשָׁלַם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי. תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי לַחֲפֵי אִם לֹא אֲזַכְרֶכִי, אִם לֹא אֲעִלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׁמִחָתִי. זָכַר יְהוָה לְבַנְי אָדוּם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיּוֹסֵד בָּהּ. בַּת בְּבַל הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלֵם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלַת לָנוּ. אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וּנְפִץ אֶת עַלְלֶיךָ אֶל הַסֶּלַע.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כַחֲלָמִים. אִזּוּ יִמְלֹא שְׂחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנוֹנוּ רִנָּה. אִזּוּ יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הֵינּוּ שְׂמֵחִים. שׁוֹבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאִפְסִיקִים בְּגִבָּה. הַיִּזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. הַלֹּחֵץ יִלֵּךְ וּבִכָּה נִשְׂא מִשָּׁךְ הַיִּזְרַע. בֹּא יְבֹא בְרִנָּה. נִשְׂא אֶלְמַתִּיו.

המזמן אומר: רבותי גברך:

המסובים עונים: יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם:

המזמן חוזר יהי שם וכו' ואומר: בְּרִשׁוֹת מְרַנֵּן וְרַבּוֹתֵי גְּבָרְךָ (ואם ישנם עשרה מברכים מוסיף: אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ:

ואומרים המסובים ואח"כ המברך: בְּרוּךְ (בעשרה אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ חֵיֵינוּ:

והמזמן חוזר:

ומי שלא אכל עונה: בְּרוּךְ (אֱלֹהֵינוּ) וּמְבָרַךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֵד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ. בְּטוֹבוֹ בָּחַן בְּחָסֵד וּבְרַחֲמִים. הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכֹל בְּשֵׁר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מְזוֹן לְעוֹלָם וָעֵד. בְּעִבוּר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זֵן וּמְפָרְנֵס לְכֹל וּמַטִּיב לְכֹל וּמַכִּיז מְזוֹן לְכֹל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הֵזֵן אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה. וְעַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחַתַּמְתָּ בְּבִשְׂרֵנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְמַדְתָּנוּ. וְעַל חֻקֶיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ. וְעַל אֲכִילַת מְזוֹן שֶׁאַתָּה זֵן

ולא לידי הלוואתם. כי אם לידך המלאה. הפתוחה. הקדושה והרחבה. שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

בשבת אומרים:

רצה והחליצנו יהוה אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך וברצונך הניח לנו יהוה אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו והראנו יהוה אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות:

בראש חדש וביום טוב ובחול המועד אומרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום:

לר"ח - ראש החדש הזה: לפסח - חג המצות הזה: לשבועות - חג השבועות הזה: לסוכות - חג הסוכות הזה: לשמ"ע ולש"ת - שמיני חג העצרת החג הזה: לר"ה - ביום הזכרון הזה: ילדים האוכלים ביו"כ - הכפורים הזה:

זכרנו יהוה אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יהוה. בונה ברחמי ירושלים: אמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל. אבינו. מלפנו. אדירנו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו. קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא המטיב הוא מטיב הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא גמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרוח. הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה. פרנסה וכלכלה. ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. ומכל טוב לעולם אל יחסרנו. אמן:

הרחמן הוא מלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא שתבח לדור דורים. ויתפאר

בנו לעד ולנצח נצחים. ויתחדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישבר עלנו מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אלהי הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות:

הרחמן הוא יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה ואת (אמי מורת) בעלת הבית הזה. אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. (ואם סמוך על שלחן עצמו יאמר: הרחמן הוא יברך אותי ואת אשתי ואת זרעי ואת כל אשר לי), אותנו ואת כל אשר לנו. כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב, בכל. מכל. כל. בן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה. ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת יהוה. וצדקה מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

לשבת: הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים:

לראש חדש: הרחמן הוא יחדש עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה:

ליום טוב: הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו טוב:

לראש השנה: הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה:

לסוכות: הרחמן הוא יקים לנו את ספת דוד הנופלת:

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא:

בחול - מגדיל (ביום שיש בו מוסף אומר מגדול) ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם:

עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יראו את יהוה קדושי פי אין מחסור ליראיו: פפירים רשו ורעבו ודורשי יהוה לא יחסרו כל טוב: הודו לידוד פי טוב פי לעולם חסדו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח בידוד והיה יהוה מבטחו: נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום: